

جایگاه تاریخ در گفتمان سیاسی حاکمیت پهلوی اول

زهرا حامدی*

چکیده

گفتمان سیاسی حاکمیت پهلوی اول که گزاره‌های اصلی آن ناظر بر هدایت جامعه به سمت الگوهای مدرن و ایجاد حکومتی متمرکز و مقتدر بود به منظور تحقق ایدئولوژی رسمی خود از آموزه‌ها و مباحث تاریخی بهره برداری کرد. مباحث تاریخی به ویژه تاریخ ایران باستان از زمینه لازم جهت بازسازی هویت مدرن جامعه ایران برخوردار بود و نخبگان فکری که خود از سیاست گذاران فرهنگی نظام پهلوی بودند به خوبی از این ظرفیتها استفاده برده و این مباحث را به شیوه‌های گوناگون در لابلای آثار و نوشته‌های خود مطرح ساختند. در بهره‌برداری از مباحث تاریخی، مشاهیر و چهره‌های شاخص فرهنگ باستانی و اسطوره ای ایران همچنین رخدادها و آثار روزگار باستان که به تهییج احساسات ناسیونالیستی کمک می‌کرد مورد تاکید قرار گرفت. این آمیختگی و بهره‌برداری افراطی سیاست از تاریخ موجب دگرگونی در مباحث تاریخی شد و مانع رواج واقعیت‌ها و حقایق تاریخی گردید و آسیب جدی را بر پیکره آموزه‌های تاریخی وارد نمود. این مقاله کوشش دارد تا نتایج بهره برداری که از جمله آن رواج اندیشه شاه پرستی در مباحث تاریخی است و از عوامل آسیب زای آن بود بپردازد.

کلیدواژه‌ها: پهلوی اول، ناسیونالیسم، تاریخ، نخبگان فکری.

مقدمه

گفتمان سیاسی عصر پهلوی اول با هدف مدرن سازی بر گزاره‌هایی چون

---

* عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد داراب